

Sveriges **Föreningar**

Remissvar

Ku2018/01074/D

Kulturdepartementet

Enheten för demokrati
och det civila samhället

Vendelsö 2018-08-30

Sveriges Föreningars yttrande över remissen Långsiktigt stöd till det civila samhället

Om Sveriges Föreningar

Sveriges Föreningar är en ideell nationell paraplyorganisation som bildades 2009 med uppgift att arbeta för att bibehålla och bygga upp föreningsråd och allianser i lokalsamhället. Vi har 34 medlemsorganisationer och når totalt drygt 3 700 föreningar, som i sin tur har en ansevärd mängd medlemmar. Dessa lokala paraplyorganisationer finns från Piteå i norr till Trelleborg i söder.

Många av våra lokala paraplyer tillhör inget annat nationellt förbund än det nationella paraplyet Sveriges Föreningar. Detta gör vårt mål, att ge de lokala paraplyerna förutsättningar för att de i sin tur kan ge stöd till sina medlemsföreningar, av stor och betydande vikt i vårt arbete.

Då vi är en organisation som helt saknar statliga stöd har vi inga ekonomiska förutsättningar till att vara den kunskapsbank, servicecenter och stöd till att vara med i starten av nya föreningsråd i den utsträckning som vi ser behövs. Vi saknar kansli och arbetar helt på ideell basis.

Vår främsta roll är:

- Att vara en röst för det lokala föreningslivet på den nationella offentliga arenan. Och med det som mål verka för att förutsättningar ges för att de lokala paraplyerna skall bli starka röster och betydelsefulla samtalsparter på den lokala arenan.
- Att vara en remissinstans, nationellt, regionalt och lokalt med mål att underlätta för det civila samhället.
- Att stärka det lokala föreningslivet genom att vara en kunskapsbank i samband med väsentliga förändringar som påverkar det civila samhället som t.ex. införandet av GDPR.
- Att verka för att civilsamhället organiserar sig som en sektor i de kommuner som inte har någon lokal paraplyorganisation.
- Att vara serviceinriktad och att ge stöd åt både medlemmar och utomstående.
- I vår roll som beskrivs ovan arbetar vi även för att varje kommun ska kunna bli en stark och trygg samarbetspart till det lokala föreningslivet. Varje år delar vi ut utmärkelsen ***Sveriges föreningsvänligaste kommun*** för att premiera de kommuner som stöttar sitt föreningsliv och underlättar för att det lokala civila samhället skall kunna växa sig starkare.

Sveriges Föreningars vision är att sätta ett starkt och självständigt civilsamhälle i främsta rummet.

Vi har genom utredningens gång följt de diskussioner som förts mellan civilsamhällesorganisationer när vi mötts på Partsgemensamt Forum och i andra sammanhang samt vid möten med utredarna under vår tid som medlem i Civos.

Sammanfattning av yttrandets innehåll.

- Vi vill framhålla det positiva i att utredningen ger en utförlig bild av hur bidragssystemet är uppbyggt idag och vilken roll de olika departementen spelar. Vi ser det som en tillgång att ha ett samlat material med olika beslut och propositioner i de olika departementen.

Detta vill vi tacka utredaren Gunnar Larsson och sekretariatet för.

- Vi värdesätter att utredaren betonat vikten av det civila samhällets roll i demokratin som röstbärare, servicegivare och utförare av tjänster.
- Vi uppskattar att utredaren visat på svagheter i nuvarande system med sena och otydliga beslut gällande sökta bidrag.
- Sveriges Föreningar anser att utredarens uppdrag varit tydligt i att finna lösningar till hur bidragen till det civila samhället kan bli mer långsiktiga, förutsebara och enhetliga.

Dock upplever vi en begränsning i att utredningens uppdrag inte varit att kunna se över möjligheterna att utöka bidragssystemet till paraplyorganisationer som idag inte är bidragsberättigade.

Stadsbidrag till civilsamhällets organisationer är centralt för en politik som ska syfta till att stärka ett självständigt civilsamhälle. Det behövs en helhetsbild för att se hur civilsamhällets egenfinansiering, offentliga bidrag och skatteregler samt andra former av finansieringsmöjligheter kan bidra till detta.

Detta hoppas vi att denna utredning på sikt kan leda till.

Sveriges Föreningars kommentarer till utredningens slutsatser och förslag.

Kapitel 3 Organisationernas roller

Här beskrivs organisationernas viktiga roll för demokratin. Dels för de frågor organisationerna bildar opinion kring och dels som en skola i demokrati.

Vi ställer oss bakom slutsatserna att det finns otydligheter i bidragens förutsättningar gällande villkor för att bidragen skall beviljas och hur myndigheten bedömer bidragsansökningar.

Vi anser att det finns otydligheter angående vilken myndighet och vilket departement som kan komma ifråga för den aktuella organisationens bidragsansökan. För en organisation som inte hanterar frågor riktade till en specifik målgrupp som t.ex. utsatta kvinnor, barn och ungdomar, saknar vi klara direktiv om vilken myndighet där den aktuella bidragsansökan kan avgöras.

Här saknar vi möjligheter för paraplyorganisationer som har en bred målgrupp att få ta del av bidrag annat än till specifika projekt. Det behövs en möjlighet för en organisation att bygga upp en trygg ekonomisk bas för att kunna ha någon form av administration. Det ställs orimligt stora krav på en organisation att hantera viktiga frågor med enbart ideella medel och medlemsavgifter.

Kapitel 4 Perspektiv på bidrag

Då civilsamhällets organisationer skiftar i storlek och inriktning på sin verksamhet, administrativa möjligheter m.m uppfattas också de ekonomiska möjligheterna olika. Oavsett storlek och ekonomisk stabilitet är det av stor vikt att villkoren är tydliga och att det finns en enhetlighet. Vidare att bidragen löper på en längre tidsperiod än ett år i taget samt att beskeden kommer i god tid innan budgetåret börjar. Idag råder en osäkerhet framförallt gällande lokaler och personal med lång uppsägningstid. Dagens system bidrar till en stor

osäkerhet för framförallt mindre organisationer. Det ger heller inget utrymme för långsiktig planering.

Ett förhandsbesked skulle kunna vara en del av lösningen för att den mindre eller medelstora organisationen skall ha någon möjlighet till en mer långsiktig planering och stabilitet i sin verksamhet. Att inte behöva lägga alltför mycket energi på att söka ekonomiska lösningar. Och heller inte lösa det med att organisationen får använda sig av personlig ekonomi tills bidragen kommer.

Vi delar de organisationer vars uppfattning är att bidragens storlek inte följt kostnadsökningarna utan legat på samma nivå en längre tid. Här saknar vi även en uppräknig för att ge möjligheter till att utöka målgruppen av bidragsberättigade organisationer.

Vi anser att det är viktigt att regler för ansökningsförfaranden och bidragsredovisningar görs så tydliga och förenklade att de inte tar för mycket tid av kärnverksamheten. Idag är det många delar som skall uppfyllas som t.ex hur man ska mäta effekten och betydelsen av det aktuella bidraget.

Vi anser även att det skall vara skillnader på redovisningskraven mellan bidragens storlek och typ av bidrag. Redovisning av projektbidrag kan ibland vara lika omfattande i administration som projektet. Idag avstår en del organisationer från att söka Arvsfondsmedel just beroende på den omfattande redovisningsprocessen.

En lösning kan vara ett organisationsbidrag med tydliga krav och regler gällande det aktuella bidraget. Ett organisationsbidrag har idag omfattande krav.

För att underlätta för organisationerna, framförallt de mindre, skulle en lösning kunna vara att eventuella överskott inte behöver betalas tillbaka när budgetåret är slut. Ett överskott skall kunna användas om det tillkommit oförutseddbara kostnader inom verksamhetens inriktning som t.ex. fördrade revisionskostnader. Dessa kan vara betydande i storlek i synnerhet om verksamheten i övrigt är av mindre storlek.

Ett eventuellt överskott ska, enligt vår mening, kunna föras över till kommande verksamhetsår. Detta förutsätter att verksamheten fortsätter även kommande år. Detta överskott skall då användas i kärnverksamheten.

Avslutningsvis under kapitel 4 vill vi lyfta fram det som vi nämnde i vår skrivning i kapitel 3 att det finns otydligheter angående vilken myndighet och vilket departement som kan komma ifråga för den aktuella organisationens bidragsansökan. Det behövs ett förtydligande angående vem som fattar beslut om bidraget till gällande organisation.

Kapitel 5 Budgetprocessen.

Detta kapitel tolkar vi som en beskrivning av budgetprocessen och där har vi bara synpunkten att det är först när en myndighet har fått regeringens regleringsbrev som den vet vilka anslag som står till buds. Detta bidrar till att bidrag betalas ut för sent utifrån organisationens behov och efter budgetårets start.

Kapitel 6 Möjlighet att besluta om bidrag för mer än ett år.

Tabell 6.1 Bemyndiganden i anslag till det civila samhällets organisationer.

Här saknar vi, som vi påtalat tidigare, organisationer som inte har en inriktning mot specifika målgrupper. Detta innebär, som vi ser det, att det inte finns en utsedd myndighet för dessa grupper.

Vi skulle uppskatta om regeringen ger någon ett uppdrag att se över den frågan.

Kapitel 7 Exempel på bidrag som beslutas för flera år.

Avslutningsvis beskrivs i kapitlet att man enbart behandlar bidrag som har ett beställningsbemyndigande.

Som vi skrivit ovan efterlyser vi en tydlighet för de organisationer som saknar en myndighet där ett bidrag kan sökas av en paraplyorganisation.

Kapitel 8 Myndigheters dialog med det civila samhällets organisationer.

De tidigare kapitlen har behandlat bidrag, dess konstruktioner och möjligheter till långsiktighet.

När det gäller dialogen mellan myndigheter och det civila samhällets organisationer ser vi det som en tillgång att ha möjlighet att bli inbjudna till olika seminarier och andra forum för kunskap, information och dialog.

Vi ingår i Partsgemensamt forum där vi verkligen har möjlighet att lyfta frågor som vi anser är viktiga för ett fungerande civilt samhälle. Här träffar vi företrädare för myndigheter.

Det civila samhället är till för alla, men i en ny rapport från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, framgår att det ändå finns många personer som inte deltar. Utifrån den centrala roll som civilsamhället spelar i vårt samhälle är det viktigt att alla får möjlighet att delta.

I en rapport från MUCF lyfter myndigheten fram vad som kan hindra personer från att delta i det civila samhället. Genom en kunskapsöversikt visar de på hur resurser, motivation och nätverk är betydelsefulla faktorer för att skapa engagemang. Brister någon av dessa faktorerna kan det innebära hinder för att delta. På så sätt kan det också skapas grupper av personer som hamnar utanför det civila samhället.

För att alla ska ha möjlighet att delta i det civila samhället behövs resurser och motivation till engagemang. Att komma in i sammanhang som känns naturliga att medverka i, ökar chanserna att komma in i någon lokal verksamhet och öka personens engagemang i lokalsamhället. Ett deltagande i civilsamhället är en viktig del i demokratin. Organisationer behöver vara synliga och ha möjlighet att sprida kunskap och öppna upp sin verksamhet.

Detta görs i stor utsträckning redan idag i lokalsamhället av lokala föreningsråd men här behövs det stöd och kunskap. Framförallt efterfrågas stöd och hjälp till

att kunna bilda lokala plattformar. För att ge fler chansen att vara delaktiga i civilsamhället föreslår myndigheten flera olika åtgärder, bland annat insatser för att höja kunskapen om organisering och föreningskunskap. Det spelar en avgörande roll för demokratin och den demokratiska processen att det finns organisationer som tar sig an samhällsfrågor eller bedriver en verksamhet i socialt syfte. Steget att engagera sig måste därför vara lätt att ta, säger MUCFs generaldirektör Lena Nyberg.

MUCF skulle kunna vara den instans där paraplyorganisationer som inte har en given myndighet som samarbetspartner och där paraplyorganisationen kan ansöka om bidrag. För att det ska kunna vara möjligt bör den riktade målgruppen utökas. Då MUCF är en viktig part i Partsgemensamt forum ser vi det som det mest naturliga att dess målgrupp utökas och blir en instans för paraplyer som har en annan verksamhet än barn/ungdomar och EU-frågor.

Enligt den rapport som vi hänvisar till ser vi det som en öppning och möjlig lösning för att kunna söka organisationsbidrag och då över längre tid än ett år.

Kapitel 10 Bedömningar

Vi ställer oss bakom utredarens bedömningar men vill lägga till att även nationella paraplyorganisationer, som idag inte har någon naturlig samarbetspart, läggs till.

Det behövs tydlig information till organisationerna om möjligheten att söka bidrag.

Kapitel 11 Konsekvenser

Vi ställer oss bakom utredarens analys.

Sveriges Föreningar

g/m Agneta Rolfhamre

Ordförande

